ՀԱՅ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐԻՆ ՕԳՆԵԼՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Յունիսի 7-ին, կիրակի օր, երեկոյեան ժամ 7-ին Թիֆլիսի քաղաքային տան դահլիճում կայացաւ առաջին նախապատրաստական ընդհանուր ժողովը վիճակւ ընկերութիւնը հիմնելու մասին խորհրդակցելու համար։ Ժողովը գումարուել է հրաւէրքով ամսագրիս խմբագիր Աւետիք Արասխանեանցի, պ. Սմբատ Շահազիզի հետ նախապէս համաձայնութիւն կայացնելուց յետոյ։ Ժողովին ներկայ եղան 72 հոգի երկու սեռից, որոնց մէջ ամենամեծ մասը Թիֆլիսում ներկայ գտնւող գրականագէտներն էին, միւսները՝ մարդիկ, որոնք ցանկութիւն ունէին նպաստել ընկերութեան հիմնելուն։ Նիստը բացելուց առաջ ժողով գումարողը ճառ խօսեց, որի մէջ նա, տեսութեան առնելով հայ գրական դասակարգի կազմակերպուելու ընթացքը այս վերջին 30—35 տարիներում, յայտնեց այս միտքը թէ գրական դասակարգը պէտք ունի երեք տեսակ հաստատութիւնների. մէկը՝ դասակարգի պատիւը պահպանող—ընկերական դատաստան, միւսը՝ դասակարգի մտաւոր զարգացմանը նպաստող՝—գրականական և գիտնական ընկերութիւններ և երրորդ՝ դասակարգի նիւթական ապահովութիւնը հոգացող՝—գրականագէտներին օգնելու ընկերութիւն կամ գրականական ֆոնդ։ Այժմ այս վերջին խնդիրն է ամենից հասունացել, որի իրագործմանը մեծապէս նպաստել է պ. Շահազիզը, որի յօբելեանի հետ կապուած է եղել ապագայ գրականական ֆոնդի օգտին նւէրներ ժողովելու միտքը։ Բայց այդ գրականական ֆոնդի հիմնելը զարկ կը տայ միւս վերը յիշած հիմնարկութիւնների հաստատելուն և նոյն իսկ այն ընկերութեան կանոնադրութեան մէջ կարող են մտնել յօդուածներ, որոնք առնչութիւն կ'ունենան նոցա հետ։

Ժողովը միաձայն ընդունելով Գրականագէտներին օգնելու ընկերութեան հիմնելու անհրաժեշտութիւնը և այդպիսով ժողովը կայացած ճանաչելով, ընտրեց ընդհանուր ժողովի նախագահ (Ա. Արասխանեանցին) և քարտուղար (Յովհ. Թումանեանցին). ապա կարդացւեց հայր Սարգիս Բէգնազարեանցից ներկայացրած մի գրութիւնը, ուր նա խօսում է հիմնելիք ընկերութեան օգտակարութեան մասին, յետոյ հաղորդւեց

պ. Ստեփան Մալխասեանից Ախալցխայից ստացած հեռագիրը ժողովի բարեյաջողութեան մասին: Ժողովի համաձայնութեամբ նախագահը ծանօթացրեց ռուսաց գրականագէտներին օգնելու ընկերութեան 1859-ին հաստատած կանոնագրութեան գլխաւոր յօդուածների հետ և ապա ժողովը անցաւ կանոնագրութիւնը մշակելու համար մասնաժողով կազմելու գործին: Պր. Սմբատ Շահազիզը, ի նշան պատւի, առանց քւէարկութեան ընտրւեց մասնաժողովի անդամ: Թերթիկներով քւէարկութեան ենթարկւեցին և ընտրւեցին հետևեալ 5 անձերը որպէս մասնաժողովի անդամներ.

Արասխանեանց, Աւետիք	44	ձայնով
Սարգսեանց, Լևոն	38	»
Վարդանեան, Փիլիպպոս	36	»
Քալանթար, Աղեքսանդր	29	»
Բարխուդարեանց, Արշակ	28	»

Քւէարկութեան ժամանակ ներկայ էին 66 հոգի, որոնցից ժողովի նախագահը և քարտուղարը ձեռնպահ մնալով քւէարկութեան մասնակցեցին 64 հոգի:

Ժողովը յանձնարարեց նախագահին հեռագիր ուղարկել պ. Շահազիզին, շնորհաւորելով նորան գործի յաջող սկզբնաւորութեան համար:

Նիստը փակեց ոտի կանգնելով յարգելու համար հանգուցեալ Պետրոս Ադամեանի յիշատակը, որը նոյնպէս մի գրականագէտ էր և որի մահւան տարելիցն էր այդ օրը:

ԼՈՒՍԻՆԻ